

BROSZURA INFORMACYJNA

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej. Materiał został opracowany na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Spis treści

I. ROZWÓJ GOSPODARSTW	2
Premie dla młodych rolników	2
Restrukturyzacja małych gospodarstw.....	3
Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa.....	4
Modernizacja gospodarstw rolnych.....	5
Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000.....	7
Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych (inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN).....	7
Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof	7
Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof	8
Tworzenie grup i organizacji producentów.....	9
II. WZMACNIANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	10
Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej	10
Rozwój usług rolniczych.....	11
Przetwórstwo i marketing produktów rolnych	12
III. ROZWÓJ TERYTORIALNY	13
Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich.....	13
Scalanie gruntów	14
IV. LEADER.....	15
V. TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI.....	19
Poddziałania: Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności	19
Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych.....	19
Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw	20
Poddziałanie: Wsparcie korzystania z usług doradczych	20
Poddziałanie: Wsparcie dla szkolenia doradców.....	20
Współpraca	21
VI. SYSTEMY JAKOŚCI PRODUKTÓW ROLNYCH I ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH	22
Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości	22
Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym	22
VII. OCHRONA EKOSYSTEMÓW I EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI NATURALNYMI	24
Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	24
Rolnictwo ekologiczne	26
Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW).....	27
Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów	28
Poddziałanie 1: Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych	28
Poddziałanie 2: Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska.....	29
VIII. DOBROSTAN ZWIERZĄT	30
Działanie Dobrostan zwierząt.....	30
IX. PLAN FINANSOWY DLA PROW 2014–2020.....	32

I. ROZWÓJ GOSPODARSTW

Poddziałania

1. Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników (Premie dla młodych rolników).
2. Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw).
3. Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo rolne innemu rolnikowi (Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa).
4. Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (typy operacji: Modernizacja gospodarstw rolnych, Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000, Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych).
5. Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof (Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej).
6. Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywio-

łowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof (Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej).

7. Tworzenie grup i organizacji producentów w rolnictwie i leśnictwie.

Premie dla młodych rolników.

Pomoc związana z rozpoczynaniem prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Premia w wysokości 150 tys. zł wypłacana w ratach:

I rata – 80% kwoty pomocy,

II rata – 20% kwoty pomocy.

Pierwsza rata będzie wypłacana po spełnieniu przez beneficjenta, w okresie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy, warunków z zastrzeżeniem dopełnienia których została wydana ww. decyzja. Druga rata będzie wypłacana po realizacji biznesplanu.

Kto może otrzymać wsparcie:

Młody rolnik – osoba, która ma nie więcej niż 40 lat, posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe (lub uzupełni wykształcenie w terminie 36 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy) oraz najpóźniej w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji

o przyznaniu pomocy rozpocznie prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym jako jedyny kierujący.

Osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy powinna rozpocząć prowadzenie działalności w gospodarstwie rolnym przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, lecz nie wcześniej niż w okresie 24 miesięcy przed jego złożeniem. Prowadzenie działalności w gospodarstwie rozpoczyna się co do zasady z dniem, gdy osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy stała się właścicielem lub objęła w posiadanie gospodarstwo rolne o powierzchni co najmniej 1 ha użytków rolnych.

W uzasadnionych przypadkach, gdy wystąpią okoliczności świadczące o tym, że mimo stania się właścicielem lub objęcia w posiadanie gospodarstwa osoba ta faktycznie nie prowadziła działalności rolniczej, można wyznaczyć późniejszą datę rozpoczęcia działalności w gospodarstwie, w szczególności datę:

- zgłoszenia zwierząt gospodarskich do rejestru w celu prowadzenia działalności rolniczej,
- wystąpienia o płatności bezpośrednio,
- wystąpienia o pomoc finansową dla rolników w ramach programów UE lub pomocy krajowej,
- zarejestrowania działu specjalnego produkcji rolnej.

Wnioskodawca przedstawia biznesplan dotyczący rozwoju gospodarstwa w zakresie działalności rolniczej lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie. Biznesplan należy zrealizować w terminie 3 lat od dnia wypłaty I raty pomocy.

Gospodarstwo młodego rolnika:

- ma powierzchnię UR równą co najmniej średniej krajowej, a w przypadku gospodarstw położonych w województwie o średniej niższej niż krajowa – równą co najmniej średniej wojewódzkiej oraz nie większą niż 300 ha;
- przynajmniej 70% minimalnej wielkości, o której mowa w punkcie powyżej (część podstawowa gospodarstwa), stanowi przedmiot własności beneficjenta, użytko-

wania wieczystego lub dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub JST;

- ma wielkość ekonomiczną nie mniejszą niż 13 tys. euro i nie większą niż 150 tys. euro.

W wyniku realizacji biznesplanu powinien nastąpić wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa, co najmniej o 10% w odniesieniu do wartości wyjściowej.

Młody rolnik zobowiązuje się również do:

- prowadzenia działalności w gospodarstwie rolnym jako kierujący co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty I raty pomocy,
- podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako rolnik z mocy ustawy i w pełnym zakresie przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia wypłaty I raty pomocy,
- prowadzenia uproszczonej rachunkowości w gospodarstwie.

Restrukturyzacja małych gospodarstw.

Celem instrumentu wsparcia jest zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstw w następujących obszarach:

- obszar A – operacje realizowane w gospodarstwach prowadzących produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF),
- obszar B – pozostałe operacje.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Premia w wysokości 60 tys. zł wypłacana w ratach:
I rata – 80% kwoty pomocy,
II rata – 20% kwoty pomocy.

Kto może otrzymać wsparcie:

Rolnik będący osobą fizyczną, prowadzący działalność rolniczą.

Premia może być przyznana danej osobie i na dane gospodarstwo tylko raz w okresie realizacji PROW 2014–2020, chyba że pomoc została przyznana, lecz nie została wypłacona z powodu np. rezygnacji beneficjenta.

W przypadku małżonków premię może otrzymać tylko jedno z nich, niezależnie od tego czy prowadzą wspólne czy odrębne gospodarstwa.

Pomoc może być przyznana wnioskodawcy, który:

- prowadzi na terytorium RP działalność rolniczą w celach zarobkowych,
- jest posiadaczem samoistnym lub zależnym gospodarstwa rolnego w rozumieniu kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha lub nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- posiada gospodarstwo rolne o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 13 tys. euro. W przypadku operacji realizowanych w ramach obszaru A nie uwzględnia się produkcji trzody chlewnej,
- przedłoży biznesplan dotyczący restrukturyzacji gospodarstwa.

W wyniku realizacji biznesplanu powinien nastąpić wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu co najmniej 10 tys. euro. W każdym przypadku wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa musi wynieść co najmniej 20% wartości wyjściowej.

W przypadku operacji realizowanych w gospodarstwach prowadzących produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF), koncepcja restrukturyzacji gospodarstwa powinna zakładać zaprzestanie produkcji trzody chlewnej, co najmniej do dnia upływu 5 lat od wypłaty pierwszej raty premii.

Założenia biznesplanu mogą dotyczyć przede wszystkim rozwoju produkcji produktów rolnych, żywnościowych i nieżywnościowych, a także przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytworzonych w gospodarstwie.

Beneficjent zobowiązuje się m.in. do prowadzenia działalności w gospodarstwie rolnym co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty I raty pomocy.

Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa.

Pomoc przyznawana jest tym rolnikom, którzy kwalifikują się do systemu dla małych gospodarstw ustanowionego w rozporządzeniu ws. płatności bezpośrednich i trwale przekazują swoje gospodarstwo rolne innemu rolnikowi.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- Płatność jednorazowa.

Wysokość pomocy obliczana jako suma rocznych stawek pomocy odpowiadających 120% rocznej płatności, do otrzymania której beneficjent kwalifikuje się w ramach systemu dla małych gospodarstw. Wsparcie obliczane jest w formie jednorazowej płatności od daty przekazania gospodarstwa rolnego do dnia 31 grudnia 2020.

Kto może otrzymać wsparcie:

Rolnik, który w chwili składania wniosku o przyznanie pomocy kwalifikował się od przynajmniej jednego roku do uczestniczenia w systemie dla małych gospodarstw, ustanowionym zgodnie z tytułem V rozporządzenia ws. płatności bezpośrednich (rozporządzenie 1307/2013), i który w drodze sprzedaży lub darowizny trwale przekazuje swoje gospodarstwo rolne innemu rolnikowi. Po przekazaniu gospodarstwa beneficjent nie będzie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Gospodarstwo przejmujące grunty od beneficjenta musi posiadać lub osiągnąć, po przejęciu gruntów od beneficjenta działania, co najmniej wielkość odpowiadającą:

- średniej wielkości gospodarstwa w Polsce lub
- średniej wielkości gospodarstwa w danym województwie, jeśli średnia powierzchnia gospodarstw w danym województwie jest mniejsza niż średnia wielkość gospodarstwa w Polsce.

Modernizacja gospodarstw rolnych.

Celem wsparcia jest zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstw w następujących obszarach:

- a. rozwój produkcji psian (obszar A),
- b. rozwój produkcji mleka krowiego (obszar B),
- c. rozwój produkcji bydła mięsnego (obszar C),
- d. operacje związane z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu (obszar D),
- e. nawadnianie w gospodarstwie rolnym.

Operacje mogą dotyczyć produkcji produktów rolnych, żywnościowych jak i nieżywnościowych, przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie oraz nawadniania.

W obszarach A-D restrukturyzacja musi doprowadzić do wzrostu wartości dodanej brutto (GVA) w gospodarstwie, w szczególności w wyniku racjonalizacji technologii produkcji lub wprowadzenia innowacji, zmiany profilu, lub skali produkcji, poprawy jakości produkcji, lub zwiększenia wartości dodanej produktu, co najmniej o 10% w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy. Wymóg ten nie dotyczy wsparcia udzielanego na inwestycje w ramach obszaru nawadnianie w gospodarstwie.

Kto może otrzymać wsparcie:

Rolnik prowadzący działalność rolniczą w celach zarobkowych lub, w obszarach A-D, również grupa takich rolników.

O pomoc może ubiegać się rolnik:

- posiadający gospodarstwo rolne w rozumieniu kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha,
- i kierujący tym gospodarstwem.

W obszarze A wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do otrzymania pomocy stanowi co najmniej równowartość 13 tys. euro i nie jest większa niż 250 tys. euro. W obszarze B pomoc może być przyznana, jeżeli w gospodarstwie jest utrzymywane co najmniej 25 krów albo utrzymywane jest minimum 15 krów i w wyniku realizacji operacji do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną osiągnięty zosta-

nie próg co najmniej 25 krów oraz wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do otrzymania pomocy nie jest większa niż 200 tys. euro. Jeżeli o pomoc na inwestycję dotyczącą rozwoju produkcji mleka krowiego ubiega się młody rolnik, pomoc może być przyznana nawet jeżeli w gospodarstwie nie są utrzymywane krowy albo utrzymywanych jest mniej niż 15 krów. W takim przypadku wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do otrzymania pomocy stanowi co najmniej równowartość 13 tys. euro, a w wyniku realizacji operacji do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną zostanie osiągnięty próg co najmniej 25 krów. W obszarach C-D wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do otrzymania pomocy stanowi co najmniej równowartość 13 tys. euro i nie jest większa niż 200 tys. euro. Rolnik posiadający gospodarstwo o powierzchni powyżej 300 ha nie może ubiegać się o pomoc w ramach tego instrumentu wsparcia.

W przypadku grupy rolników warunek posiadania gospodarstwa powinien być spełniony przez każdego z rolników tworzących grupę, jednakże dopuszcza się, aby gospodarstwo nie miało wymaganej minimalnej wielkości ekonomicznej, jeżeli:

- w wyniku realizacji operacji taką wielkość osiągnie,
- suma wielkości ekonomicznej gospodarstw rolników tworzących grupę wynosi minimum 15 tys. euro.

W przypadku beneficjenta, który posiada więcej niż jedno gospodarstwo warunki kwalifikowalności, takie jak: wielkość ekonomiczna, liczba krów oraz wymagana maksymalna powierzchnia są ustalone przez sumowanie wielkości ekonomicznej, krów i powierzchni gospodarstw.

Nie przewiduje się wsparcia gospodarstw w zakresie chowu drobiu, chyba że produkcja jest ekologiczna albo operacja będzie polegała na zmianie sposobu chowu z konwencjonalnego na ekologiczny. W przypadku inwestycji, której celem będzie rozwój produkcji psian (obszar A), po zrealizowaniu operacji minimalna liczba loch ma wynosić 50.

W ramach obszaru nawadniania w gospodarstwie rolnicy będą mogli, przykładowo, realizować operacje polegające na:

1. Wykonaniu nowego nawodnienia (ewentualnie z wykonaniem ujęcia wodnego z wód podziemnych lub powierzchniowych).
2. Modernizacji istniejącej instalacji nawadniającej (ewentualnie z modernizacją ujęcia wody).
3. Modernizacji instalacji nawadniającej wraz z powiększeniem powierzchni nawadnianej (nowe nawodnienia) połączone ewentualnie z modernizacją zaopatrzenia tej instalacji w wodę.

W ramach inwestycji w obszarze nawadnianie w gospodarstwie musi być zainstalowany system pomiaru wody, umożliwiający mierzenie zużycia wody na poziomie wspieranej inwestycji.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- 60% kosztów kwalifikowalnych operacji w przypadku młodych rolników i inwestycji zbiorowych, z wyłączeniem operacji trwale związanych z gruntem lub nieruchomością oraz w obszarze nawadniania, realizowanych przez wspólnie wnioskujących albo
- 50% kosztów kwalifikowalnych w przypadku pozostałych operacji i nie mniej niż 30% kosztów kwalifikowalnych.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne, w tym na realizację projektów zbiorowych, w ramach poddziałania, w okresie realizacji PROW 2014–2020, nie może przekroczyć:

- 900 000 zł – w przypadku operacji realizowanej w ramach obszaru A,
- 500 000 zł – w przypadku operacji realizowanej w ramach obszarów B-D, przy czym na inwestycje niezwiązane bezpośrednio z budową, modernizacją budynków inwentarskich lub adaptacją innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie, lub budową lub modernizacją magazynów paszowych w gospodarstwach, w których prowadzona jest produkcja zwie-

rzęca, nie może przekroczyć 200 tys. zł. Powyższe limity nie łączą się.

- 100 000 zł – w przypadku operacji realizowanej w ramach obszaru nawadniania w gospodarstwie.

W ramach operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych”, w 2019 r. zostanie uruchomiona dodatkowa forma wsparcia, tj. tzw. instrumenty finansowe. Rolnicy będą mogli uzyskać, w wybranych bankach, preferencyjne, długookresowe kredyty inwestycyjne oraz kredyty obrotowe, zabezpieczone gwarancjami opartymi na środkach PROW 2014–2020.

Kredyty te będą mogły służyć sfinansowaniu samodzielnej inwestycji lub finansowaniu obowiązkowego wkładu własnego beneficjenta w przypadku uzyskania pomocy dotacyjnej z ARiMR w ramach PROW 2014–2020.

Nowa forma wsparcia będzie dostępna dla ostatecznych odbiorców bez ograniczeń w zakresie kierunków produkcji rolnej oraz wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych, jakie mają zastosowanie dla wsparcia dotacyjnego. Podmioty ubiegające się o wsparcie w tej formie będą jednak musiały spełniać kryteria definicyjne określone dla MŚP.

Poza standardowymi kosztami kwalifikowanymi określonymi dla wsparcia w formie dotacji, w ramach wsparcia w formie instrumentu finansowego możliwe będzie dodatkowo finansowanie zakupu zwierząt, roślin jednorocznych, gruntów (do wysokości 10% kwoty kredytu), rzeczy używanych nie starszych niż 5 lat oraz finansowanie kapitału obrotowego. Kredytów z gwarancjami opartymi na środkach PROW 2014–2020 będą udzielały wybrane banki, współpracujące z Bankiem Gospodarstwa Krajowego – podmiotem wdrażającym instrument finansowy.

Gwarancja ze środków PROW 2014–2020 dla indywidualnego kredytu nie będzie mogła przekroczyć 80% kwoty kredytu.

Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000.

Wsparcie jest adresowane do rolników gospodarujących na obszarach Natura 2000. Udzielona pomoc przeznaczona na doposażenie gospodarstw w odpowiedni sprzęt do produkcji i zbioru roślin na trwałych użytkach zielonych lub inwestycje związane z rozwojem produkcji zwierzęcej (zwierząt trawożernych) ma ułatwić producentom rolnym prowadzenie działalności rolniczej zgodnie z podwyższonymi standardami środowiskowymi obowiązującymi na obszarze Natura 2000.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- 60% kosztów kwalifikowalnych operacji dla młodych rolników albo
- 50% kosztów kwalifikowalnych operacji w przypadku innych beneficjentów.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne nie może przekroczyć:

- 200 tys. zł – na inwestycje niezwiązane z budową lub modernizacją budynków inwentarskich,
- 500 tys. zł – jeśli operacja obejmuje budowę, modernizację budynków inwentarskich lub adaptację innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie.

Kto może otrzymać wsparcie:

Rolnik.

Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych (inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN).

Wsparcie adresowane do rolników prowadzących produkcję zwierzęcą. Pomoc przeznaczona na doposażenie gospodarstw w odpowiednie miejsca do przechowywania nawozów naturalnych lub kiszzonek oraz zakup sprzętu do aplikacji nawozów naturalnych płynnych.

Jakie można otrzymać wsparcie:

60% kosztów kwalifikowalnych operacji dla młodych rolników, albo

50% kosztów kwalifikowalnych operacji w przypadku innych beneficjentów.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne nie może przekroczyć 100 tys. zł.

Kto może otrzymać wsparcie:

Rolnik.

Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof.

Pomoc jest udzielana:

1. spółce wodnej lub związkowi spółek wodnych na zaopatrzenie w sprzęt do utrzymania urządzeń wodnych służących zabezpieczeniu gospodarstw rolnych przed zalaniem, podtopieniem lub nadmiernym uwilgoceniem spowodowanym przez powódź lub deszcz nawalny,
2. rolnikowi na urządzenia i inwestycje służące bioasekuracji, ograniczające możliwość rozszerzenia się afrykańskiego pomoru świń, polegające na:
 - wykonaniu ogrodzenia chlewni wraz z terenem koniecznym do realizacji obsługi świń, w tym miejsca, w których składowane są paszę, ściótkę oraz sprzęt do obsługi świń;
 - utworzeniu lub zmodernizowaniu niecki dezynfekcyjnej,
 - wyposażeniu gospodarstwa rolnego w urządzenie do dezynfekcji, w szczególności takie jak brama, kurtyna lub tunel,
 - wykonaniu inwestycji umożliwiającej utrzymywanie świń w gospodarstwie rolnym w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Maksymalna wysokość pomocy w okresie realizacji PROW 2014–2020 wynosi:

- 1 000 000 zł – w przypadku spółki wodnej lub związku spółek wodnych,
- 100 000 zł – w przypadku rolników.

Pomoc stanowi do 80% kosztów kwalifikowalnych operacji, a w przypadku standardowych stawek jednostkowych na wykonanie ogrodzenia – do wysokości 80% ustalonych stawek.

W przypadku inwestycji dotyczących ogrodzenia pomoc przyznaje się w formie standardowych stawek jednostkowych, które wynoszą za wykonanie:

1. 1 metra bieżącego ogrodzenia – 200 zł;
2. bramy – 1820 zł;
3. furtki – 610 zł.

Kto może otrzymać wsparcie:

Spółka wodna, działająca na podstawie przepisów ustawy Prawo wodne, członkami której w większości są rolnicy lub związek takich spółek, albo rolnik prowadzący chów lub hodowlę świń na poziomie co najmniej 50 sztuk.

Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof.

Pomoc jest udzielana na:

1. inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej zniszczonej w wyniku klęsk żywiołowych niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof,
2. odtworzenie potencjału produkcji rolnej w gospodarstwie przez realizację inwestycji niezwiązanej z produkcją świń, w przypadku gdy powiatowy lekarz weterynarii nakazał rolnikowi, w drodze decyzji, zabicie świń lub zniszczenie zwłok świń w celu zwalczania ASF.

Wsparcie w ramach ww. poddziałania uzależnione jest m.in. od formalnego uznania przez właściwe organy publiczne, że na skutek wystąpienia klęski żywiołowej, niekorzystnego zjawiska klimatycznego lub katastrof zniszczeniu uległo co najmniej 30% odpowiedniego potencjału rolnego.

W ramach ww. poddziałania pomoc będzie przyznawana na odtworzenie wyłącznie tych składników potencjału produkcyjnego gospodarstwa, które uległy uszkodzeniu lub zniszczeniu w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych lub katastrof z klęski żywiołowej lub katastrofy. Ponadto, szkody muszą dotyczyć składnika gospodarstwa, którego odtworzenie wymaga poniesienia kosztów wchodzących w zakres kosztów kwalifikowalnych.

W przypadku pomocy na realizację operacji umożliwiającej odtworzenie potencjału produkcji rolnej w gospodarstwie poprzez realizację inwestycji niezwiązanej z produkcją świń, warunkiem dostępu do pomocy jest utrata co najmniej 30% świń będących w posiadaniu rolnika.

Kto może otrzymać wsparcie:

Rolnik.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- 80% kosztów kwalifikowalnych operacji,
 - do 300 tys. zł dla beneficjenta i na gospodarstwo w okresie realizacji Programu,
- Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 20 tys. zł.

Tworzenie grup i organizacji producentów.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- roczne płatności w okresie pierwszych pięciu lat po dniu uznania grupy producentów rolnych, które stanowią procentowy ryczałt od wartości przychodów netto grupy producentów ze sprzedaży produktów lub grup produktów, wytworzonych w gospodarstwach jej członków, w poszczególnych latach i sprzedanych odbiorcom niebędącym członkami grupy,
- do 100 tys. euro w każdym roku pięcioletniego okresu pomocy, w odniesieniu do wielkości produkcji sprzedanej: 10% za 1. rok, 9% za 2. rok, 8% za 3. rok, 7% za 4. rok, 6% za 5. rok.

Wypłata ostatniej raty wsparcia nastąpi po potwierdzeniu prawidłowej realizacji planu biznesowego.

Kto może otrzymać wsparcie:

Grupa producentów rolnych, która została uznana najwcześniej 1 stycznia 2014 roku na podstawie planu biznesowego, działająca jako przedsiębiorca, składająca się z osób fizycznych i która spełni dodatkowe warunki kwalifikowalności, w tym powinna wykonywać swoją działalność jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo.

Nie przewiduje się wsparcia dla grup producentów rolnych w kategorii produktu: drób żywy (bez względu na wiek), mięso lub jadalne podroby drobiowe: świeże, chłodzone, mrożone.

II. WZMACNIANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Poddziałania

1. Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej).
2. Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej (Rozwój przedsiębiorczości – Rozwój usług rolniczych).
3. Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój (Przetwórstwo i marketing produktów rolnych).

Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej.

Celem instrumentu wsparcia jest różnicowanie działalności na obszarach wiejskich w następujących obszarach:

- obszar A – operacje związane z podejmowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach, które prowadzą produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem choroby afrykańskiego pomoru świń (ASF),
- obszar B – pozostałe operacje związane z podejmowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.

Przez podejmowanie działalności pozarolniczej rozumie się:

1. podejmowanie tej działalności po raz pierwszy albo
2. podejmowanie tej działalności po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia, poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy, albo
3. podejmowanie tej działalności w określonym przedmiocie działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy po raz pierwszy albo ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia jej wykreślenia z centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Pomoc ma formę premii.

Pomoc wypłacana jest w dwóch ratach: pierwsza rata w wysokości 80% kwoty pomocy, druga rata w wysokości 20% kwoty pomocy.

Kwota wsparcia:

- 150 000 zł – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 1 miejsca pracy (w tym samozatrudnienie),

- 200 000 zł – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 2 miejsc pracy,
- 250 000 zł – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 3 miejsc pracy.

Kto może otrzymać wsparcie:

Osoba fizyczna.

Pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca jest beneficjentem poddziałania „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa” albo spełnia m.in. następujące warunki:

- podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik rolnika, nieprzerwanie co najmniej od 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
- za rok, w którym został złożony wniosek lub za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano płatność do gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, w którym pracuje wnioskodawca.

Biznesplan zakłada, że nastąpi utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu średniorocznym (również samozatrudnienie).

Beneficjent zarejestruje działalność w odpowiednim rejestrze lub systemie i zobowiąże się do jej prowadzenia co najmniej przez okres 5 lat od wypłaty pierwszej raty pomocy. Beneficjent zobowiązuje się do podlegania ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych nie później niż od dnia złożenia wniosku o II ratę pomocy do dnia upływu okresu związania celem i w tym okresie nie może podlegać ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. Wsparcia nie przyznaje się dla beneficjentów następujących instrumentów: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” PROW 2007–2013, w ramach działania

„Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” PROW 2007–2013, „Premie dla młodych rolników”, „Restrukturyzacja małych gospodarstw” PROW 2014–2020.

Podstawowym warunkiem uzyskania wsparcia w ramach obszaru A jest zaprzestanie prowadzenia produkcji trzody chlewnej w gospodarstwie, w którym pracuje wnioskujący o pomoc w ramach „Premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” i nie podejmowanie jej co najmniej do upływu 5 lat od wypłaty pierwszej raty premii.

Rozwój usług rolniczych.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- refundacja w wysokości do 50% kosztów kwalifikowalnych,
- do 500 tys. zł w okresie realizacji Programu.

Kto może otrzymać wsparcie:

Osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych (w zakresie co najmniej jednego z rodzajów działalności określonych w załączniku do rozporządzenia) jako mikro lub małe przedsiębiorstwo przez co najmniej dwa lata przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Wnioskodawca deklaruje obowiązek dokumentowania świadczenia usług rolniczych co ma na celu zabezpieczenie przed ryzykiem tworzenia sztucznych warunków, aby uzyskać wsparcie. Zakup maszyn rolniczych ma być związany z prowadzoną działalnością gospodarczą zapewniającą dochód, a nie wiązać się z wykorzystaniem zakupionych maszyn we własnym gospodarstwie. Wnioskodawca przedkłada biznesplan dotyczący rozwoju działalności gospodarczej, zakładający prowadzenie rentownej działalności w zakresie usług dla rolnictwa, co jest weryfikowane w 3. roku od złożenia wniosku o płatność końcową.

Przetwórstwo i marketing produktów rolnych.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- 50% kosztów kwalifikowalnych i jednocześnie nie więcej niż:
 - 10 mln zł dla jednego beneficjenta w okresie realizacji Programu i nie mniej niż 100 tys. zł na operację,
 - w przypadku związków grup producentów rolnych lub zrzeszeń organizacji producentów dla jednego beneficjenta w okresie realizacji Programu nie więcej niż 15 mln zł i nie mniej niż 100 tys. zł na operację,
 - 500 tys. zł dla rolników, domowników lub małżonków – rozpoczynających działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa produktów rolnych i nie mniej niż 10 tys. zł na operację,
 - 100 tys. zł dla rolników lub małżonków rolników prowadzących lub rozpoczynających działalność przetwórczą i zbywanie produktów przetworzonych w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD).

Kto może otrzymać wsparcie:

- podmiot, który ma zarejestrowaną działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, działa jako przedsiębiorca wykonujący działalność jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo,
- rolnik będący osobą fizyczną, domownik, małżonek rolnika podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie (dotyczy rolników rozpoczynających działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa produktów rolnych),
- rolnik lub małżonek rolnika podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w pełnym zakresie – dotyczy podmiotów składających wnioski w naborze tematycznym dotyczącym wsparcia rozpoczynania lub prowadzenia działalności w zakresie przetwarzania i sprzedaży przetworzonych produktów rolnych w ramach rolniczego handlu detalicznego.

W ramach operacji typu „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych” została uruchomiona dodatkowa forma wsparcia, tj. tzw. instrumenty finansowe. Przedsiębiorcy wykonujący działalność jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo, którzy posiadają zarejestrowaną działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych lub produktów nieobjętych Załącznikiem I do TFUE, będą mogli uzyskać preferencyjne, długookresowe kredyty inwestycyjne oraz kredyty obrotowe, zabezpieczone gwarancjami opartymi na środkach PROW 2014–2020. Ww. kredyty będą mogły służyć sfinansowaniu samodzielnej inwestycji lub finansowaniu obowiązkowego wkładu własnego beneficjenta w przypadku uzyskania pomocy dotacyjnej z ARiMR w ramach PROW 2014–2020.

Nowa forma wsparcia będzie dostępna dla ostatecznych odbiorców bez ograniczeń sektorowych jakie mają zastosowanie dla wsparcia dotacyjnego.

W ramach wsparcia w formie instrumentu finansowego, poza standardowymi kosztami kwalifikowalnymi określonymi dla wsparcia w formie dotacji, możliwe będzie dodatkowe finansowanie m.in. zakupu gruntów (do wysokości 10% kwoty kredytu) specjalistycznych środków transportu oraz finansowanie kapitału obrotowego.

Gwarancja ze środków PROW 2014–2020 dla indywidualnego kredytu nie będzie mogła przekroczyć 80% kwoty kredytu.

W przypadku gdy produkt podlegający przetwarzaniu lub produkt końcowy nie są objęte załącznikiem I do TFUE przyznawane wsparcie będzie miało charakter pomocy de minimis, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.

Kredytów z gwarancjami opartymi na środkach PROW 2014–2020 będą udzielały wybrane banki współpracujące z Bankiem Gospodarstwa Krajowego – podmiotem wdrażającym instrument finansowy.

III. ROZWÓJ TERYTORIALNY

Działania

1. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich – **poddziałania:**
 - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii.
 - Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej.
 - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszenie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury.
2. Inwestycje w środki trwałe – **poddziałanie:** Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa (scalanie gruntów).

Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich.

Obszar wsparcia

Wsparcie operacji realizowanych w miejscowościach wiejskich i miastach do 5 tys. mieszkańców (z wyjątkiem targowisk). Wsparcie targowisk (poddziałanie 3b) w miejscowościach do 200 tys. mieszkańców.

Poddziałanie 1 – Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii – zakresy:

- a. gospodarka wodno-ściekowa. Wsparcie wyłącznie dla operacji realizowanej w miejscowościach poza aglomeracjami zdefiniowanymi w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Do 2 mln zł na beneficjenta w okresie realizacji Programu.

Suma kosztów całkowitych operacji nie przekroczy dwukrotności wysokości pomocy na tę operację ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Kto może otrzymać wsparcie:

Gmina, spółka, w której udziały mają wyłącznie JST, związek międzygminny.

- b. budowa lub modernizacja dróg lokalnych.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Do 3 mln zł na beneficjenta w okresie realizacji Programu.

Suma kosztów całkowitych operacji nie przekroczy dwukrotności wysokości pomocy na tę operację ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Kto może otrzymać wsparcie:

Gmina, powiat lub ich związki.

Poddziałanie 2 – Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej – zakres:

- a. ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego. Wsparcie w ramach tego typu operacji obejmuje:
- odnawianie lub poprawę stanu zabytkowych obiektów budowlanych, służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego,
 - zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie z przeznaczeniem na cele publiczne.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Do 500 tys. zł na miejscowość w okresie realizacji Programu, łącznie na inwestycje realizowane w ramach poddziałania 2a) i 3a).

Suma kosztów całkowitych operacji nie przekroczy dwukrotności wysokości pomocy na tę operację ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Kto może otrzymać wsparcie:

Gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego.

Poddziałanie 3 – Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury i powiązanej infrastruktury – zakres:

- a. inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Do 500 tys. zł na miejscowość w okresie realizacji Programu, łącznie na inwestycje realizowane w ramach poddziałania 2a) i 3a).

Suma kosztów całkowitych operacji nie przekroczy dwukrotności wysokości pomocy na tę operację ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Kto może otrzymać wsparcie:

- gmina lub instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego – w przypadku budowy, przebudowy, modernizacji lub wyposażenia obiektów pełniących funkcje kulturalne,
 - gmina – w przypadku kształtowania przestrzeni publicznej.
- b. inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Do 1 mln zł na beneficjenta w okresie realizacji Programu.

Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów.

Kto może otrzymać wsparcie:

Gmina, powiat lub ich związki.

Scalanie gruntów.

Scalanie gruntów polega na wydzieleniu nowych działek ewidencyjnych, o innym ukształtowaniu w stosunku do pierwotnych, w celu doprowadzenia do zmniejszenia ilości małych, rozproszonych działek składających się na gospodarstwo oraz do powiększenia ich średniej wielkości. W ramach projektu scalenia przeprowadza się również prace w zakresie zagospodarowania poscaleniowego terenu, które obejmują w szczególności stworzenie funkcjonalnej sieci dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz wykonanie zadań wpływających na regulację stosunków wodnych na obszarze objętym scalaniem.

Zakres:

- a. opracowanie projektu scalenia:
- do 800 euro/ha – dolnośląskie, lubelskie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie,
 - do 650 euro/ha – pozostałe województwa.
- b. zagospodarowanie poscaleniowe:
- do 2 tys. euro/ha – dolnośląskie, lubelskie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie,
 - do 1,9 tys. euro/ha – pozostałe województwa.

Jakie można otrzymać wsparcie:

100% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Kto może otrzymać wsparcie:

Starosta.

IV. LEADER

Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER – poddziałania:

- Wsparcie przygotowawcze.
- Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.
- Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania.
- Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji.

Poddziałanie 1 – Wsparcie przygotowawcze.

Wsparcie przygotowawcze miało na celu wsparcie lokalnych grup działania (LGD) i lokalnych społeczności w przygotowaniu strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR), które będą realizowane w okresie 2014–2020 oraz utrzymanie potencjału administracyjnego istniejących LGD lub jego zbudowanie na obszarach dotąd nieobjętych podejściem Leader.

Wypłata środków została już zakończona (wsparcie w formie płatności ryczałtowej) i wynosiła od 110 tys. do 154 tys. zł – w zależności od ilości osób zamieszkujących obszar planowany do objęcia LSR.

Kto może otrzymać wsparcie:

Stowarzyszenie, fundacja lub związki stowarzyszeń, z wyłączeniem stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego.

Poddziałanie 2 – Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Wsparcie udzielane jest na operacje mające na celu:

1. wzmocnienie kapitału społecznego, w tym z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych i wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR,
2. zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości, z wyłączeniem świadczenia usług rolniczych,
3. dywersyfikację źródeł dochodu, w tym tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego, tj. infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych w celu udostępniania jej lokalnym producentom (produkty objęte i nieobjęte załącznikiem nr 1 do TFUE), z wyłączeniem świadczenia usług rolniczych,
4. podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej, rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodów, w szczególności rolników i osób długotrwale pozostających bez pracy,
5. podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych i innowacji,
6. rozwój produktów lokalnych,

7. rozwój rynków zbytu, z wyłączeniem targowisk,
8. zachowanie dziedzictwa lokalnego,
9. rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej,
10. budowa lub przebudowa publicznych dróg gminnych lub powiatowych, które umożliwią połączenie obiektów użyteczności publicznej, w których świadczone są usługi społeczne, zdrowotne, opiekuńczo-wychowawcze lub edukacyjne dla ludności lokalnej z siecią dróg publicznych, albo skracają dystans lub czas dojazdu do tych obiektów.

Kto może otrzymać wsparcie (w zależności od zakresu operacji):

- osoba fizyczna,
- osoba prawna: gmina, powiat, kółka rolnicze, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe i inne,
- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawy przyznają zdolność prawną,
- LGD wyłącznie na operacje własne oraz projekty grantowe.

W przypadku projektów grantowych beneficjentem jest LGD a realizatorami grantów mogą być osoby fizycznie i prawne, ale również sformalizowane grupy nieposiadające osobowości prawnej, tj. np. te koła gospodyń wiejskich, które osobowości prawnej nie posiadają. Grantobiorcami nie mogą być podmioty prowadzące działalność gospodarczą lub deklarujące jej podjęcie.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- do 300 tys. zł – limit na operacje, z wyłączeniem operacji z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej, tworzenia inkubatorów oraz operacji własnych LGD,
- do 500 tys. zł na utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego,
- do 100 tys. zł na operacje z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej,
- do 50 tys. zł na operację własną LGD.

Całkowita wartość operacji realizowanych poza projektem grantowym wynosi co najmniej 50 tys. zł. Całkowita wartość grantu wynosi nie

mniej niż 5 tys. zł i nie więcej niż 50 tys. zł. Maksymalne wsparcie w formie grantów nie może przekroczyć 100 tys. na grantobiorcę.

Formy wsparcia:

- refundacja środków w wysokości:
 - do 100% kosztów kwalifikowalnych w przypadku podmiotów niewykonywujących działalności gospodarczej oraz organizacji pozarządowych, nawet jeśli wykonują działalność gospodarczą, ale ubiegają się o wsparcie w zakresie innym niż przedsiębiorczość,
 - do 63,63% w przypadku jednostek sektora finansów publicznych,
 - do 70% w przypadku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, w tym organizacji pozarządowych wykonujących działalność gospodarczą i ubiegających się o wsparcie w zakresie przedsiębiorczości;
- premia – na operacje z zakresu podejmowania działalności gospodarczej;
- grant udzielany przez LGD w ramach projektu grantowego.

Poddziałanie 3 – Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- całkowite planowane koszty kwalifikowalne jednego projektu współpracy międzyterytorialnej wynoszą co najmniej 50 tys. zł,
- limit pomocy na LGD: do 5% wsparcia kierowanego z Programu na daną LSR w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji...”.

Beneficjent – LGD, których LSR zostały wybrane do realizacji i finansowania ze środków Programu.

Poddziałanie 4 – Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji.

Wsparcie bieżącego funkcjonowania LGD zapewnia sprawną i efektywną pracę LGD, w tym sprawne funkcjonowanie biura LGD oraz doskonalenie zawodowe osób uczestniczących w realizacji LSR. Wsparcie zostało już przyznane. Trwa wypłata środków zgodnie z postępowaniem realizacji LSR.

Jakie można otrzymać wsparcie:

W formie płatności ryczałtowej.

Kwota i wielkość wsparcia została określona na podstawie przeprowadzonej analizy kosztów i uzależniona jest od wielkości obszaru objętego LSR.

Kto może otrzymać wsparcie:

LGD, których LSR zostały wybrane do realizacji i finansowania ze środków Programu.

Lokalne Grupy Działania 2014–2020

1. Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”
2. Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” Gmin Góra-Niechlów-Wąsosz
3. Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa
4. Lokalna Grupa Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju gmin Kąty Wrocławskie, Kobierzycy, Siechnice, Żórawina, Domaniów - Lider A4
5. Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór
6. Partnerstwo Dla Doliny Baryczy
7. Stowarzyszenie „Brzesko - Olawska Wieś Historyczna”
8. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”
9. Stowarzyszenie „Ślężanie - Lokalna Grupa Działania”
10. Stowarzyszenie Kłodzka Wstęga Sudetów - Lokalna Grupa Działania
11. Stowarzyszenie Kraina lasów i Jezior - Lokalna Grupa Działania
12. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania - Partnerstwo Lzerskie
13. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Łęgów Odrzańskich”
14. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Qwsi”
15. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Szlakiem Granitu”
16. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wrzosowa Kraina”
17. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Bory Dolnośląskie
18. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gromnik
19. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich
20. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kwiat Lnu
21. Stowarzyszenie Wzgórz Dalkowskie
22. „Lokalna Grupa Działania Zielone Światło”
23. „Stowarzyszenie-lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem”
24. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania - Grupa Łużycka”
25. Stowarzyszenie Kraina Szlaków Turystycznych - lokalna Grupa Działania
26. Stowarzyszenie LGD Brama Lubuska
27. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Regionu kozia
28. Stowarzyszenie Zielona Dolina Odry i Warty
29. Lokalna Grupa Działania „Górna Proсна”
30. Nyskie Księstwo Jezior i Gór
31. Partnerstwo Borów Niemodlińskich
32. Stowarzyszenie „Euro-Country”
33. Stowarzyszenie Kraina św. Anny
34. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Stobrawy”
35. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Dinozaurów”
36. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Płaskowyz Dobrej Ziemi
37. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Stobrawski Zielony Szlak
38. „Między Ludźmi i Jeziorami”
39. Czarnkowsko - Trzcińska Lokalna Grupa Działania
40. Lider Zielonej Wielkopolski
41. Lokalna Grupa Działania - „Z Nami Warto”
42. Lokalna Grupa Działania „Trakt Piastów”
43. Lokalna Grupa Działania KOLD
44. Stowarzyszenie - Lokalna Grupa Działania „Źródło”
45. Stowarzyszenie „Długosz Królewski”
46. Stowarzyszenie „Dolina Noteci”
47. Stowarzyszenie „Dolina Wełny”
48. Stowarzyszenie „LGD7 - Kraina Nocy i Dni”
49. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Gościnną Wielkopolska” w Pępowie
50. Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania”
51. Stowarzyszenie „Puszcza Notecka”
52. Stowarzyszenie „Solidarni w Partnerstwie”
53. Stowarzyszenie „Solna Dolina”
54. Stowarzyszenie „Unia Nadwarciańska”
55. Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”
56. Stowarzyszenie „Wielkopolska z Wyobraźnią”
57. Stowarzyszenie „Wspólnie dla Przyszłości”
58. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Krajna nad Notecią”
59. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Okno Południowej Wielkopolski”
60. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wrota Wielkopolski”
61. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Trzech Rzek
62. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Krajna Złotowska
63. Stowarzyszenie Światowid
64. Stowarzyszenie Ziemi Grodzkiej Leader
65. Turkowska Unia Rozwoju - T.U.R.
66. Wielkopolska Lokalna Grupa Działania Kraina Lasów i Jezior
67. „Między Prosną a Wartą” - Lokalna Grupa Działania
68. Lokalna Grupa Działania „Dolina rzeki Grabi”
69. Lokalna Grupa Działania „Kraina Wielkiego Łuku Warty”
70. Lokalna Grupa Działania „Podkowa”
71. Lokalna Grupa Działania „Region Włoszczowski”
72. Lokalna Grupa Działania „PRYM”
73. Lokalna Grupa Działania „Ziemia Łęczycka”
74. Lokalna Grupa Działania „ZIEMIA ŁOWICKA”
75. Stowarzyszenie - Lokalna Grupa Działania „STER”
76. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania - Przymierze Jeziorsko”
77. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania - U ŻRÓDEŁ”
78. Stowarzyszenie Dolina Pilicy
79. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania - „Gniazdo”
80. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „BUD-UJ RAZEM”
81. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki”
82. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „POLCENTRUM”
83. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Wieleńsko-Sieradzka”
84. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Mroga”
85. Stowarzyszenie Rozwoju Gmin „Centrum”
86. Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”
87. Lokalna Grupa Działania „Perła Jury”
88. Lokalna Grupa Działania „Zielony Wierchołek Śląska”

89. Lokalna Grupa Działania LGD „Bractwo Kuźnic”
90. Stowarzyszenie - Lokalna Grupa Działania „Żywiecki Raj”
91. Stowarzyszenie „Partnerstwo Północnej Jury”
92. Stowarzyszenie „Razem na Wyżyny”
93. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Cieszyńska Kraina”
94. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Leśna Kraina Górnego Śląska”
95. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Morawskie Wrota”
96. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Rozwoju”
97. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Pszczyńska”
98. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Bielska
99. Stowarzyszenie LYSKOR
100. Królewskie Ponidzie
101. Lokalna Grupa Działania - Dorzecze Wisły
102. Lokalna Grupa Działania „Białe Ługi”
103. Lokalna Grupa Działania „Dorzecze Bobrzy”
104. Lokalna Grupa Działania „Nad Czarną i Pilicą”
105. Lokalna Grupa Działania „Perły Czarnej Nidy”
106. Lokalna Grupa Działania „Perły Ponidzia”
107. Lokalna Grupa Działania PONIDZIE
108. Lokalna Grupa Działania Powiatu Opatowskiego
109. Lokalna Grupa Działania Ziemi Sandomierskiej
110. Nadwiślańska Grupa Działania „E.O. CENOMA”
111. Partnerstwo dla Rozwoju Obszarów Wiejskich Ekonomia-Nauka-Tradycja „PROWENT” Lokalna Grupa Działania
112. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Krzemienny Krąg”
113. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Razem na Płaskowcu”
114. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Jędrzejowska - GRZF”
115. Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Świętokrzyskiej
116. Blisko Krakowa
117. Gościńiec 4 żywołów
118. LGD „Korona Sądecka”
119. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania - Wokół Łysej Góry”
120. Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo na Jurze”
121. Lokalna Grupa Działania Dunajec-Biała
122. Miechowski Stowarzyszenie Gmin Jakska Lokalna Grupa Działania
123. Podhalańska Lokalna Grupa Działania
124. Pogórze Stowarzyszenie Rozwoju
125. Stowarzyszenie „Kwartet na Przedgórze”
126. Stowarzyszenie „Perły Beskidu Sądeckiego”
127. Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”
128. Stowarzyszenie Dolina Karpia
129. Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa
130. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Podbabiogórze”
131. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Beskid Gorlicki”
132. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Brama Beskidu”
133. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Gorce-Pieniny”
134. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Jurajska Kraina”
135. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Miedzy Dalinem i Gośbicą”
136. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Nad Białą Przemszą”
137. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wadoviana”
138. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły”
139. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego
140. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Spisz-Podhale
141. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Przyjazna Ziemia Limanowska”
142. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Raby”
143. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkova
144. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Płaskowyzu Proszowickiego „ProKoPaRa”
145. Stowarzyszenie Piękna Ziemia Gorczańska
146. Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
147. Zielony Pierścień Tarnowa
148. Czarnorzecko - Strzyżowska Lokalna Grupa Działania
149. Lokalna Grupa Działania - Lider Dolina Strugu
150. Lokalna Grupa Działania „Kraina Nafty”
151. Lokalna Grupa Działania „Nasze Bieszczady”
152. Lokalna Grupa Działania „Pogórze Przemysko - Dynowskie”
153. Lokalna Grupa Działania „Rozwój Ziemi Lubaczowskiej”
154. Lokalna Grupa Działania „Stowarzyszenie Partnerstwo dla Ziemi Niżańskiej”
155. Lokalna Grupa Działania „Trygon - Rozwój i Innowacja”
156. Lokalna Grupa Działania „Zielone Bieszczady”
157. Lokalna Grupa Działania „Ziemia Przemyska”
158. Lokalna Grupa Działania C.K. Podkarpacie
159. Lokalna Grupa Działania Lasovia
160. Lokalna Grupa Działania Partnerstwo 5 Gmin
161. Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Region Sanu i Trzebońscy”
162. Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Z Tradycją w Nowoczesność” w Pawłowskiem
163. Lokalna Grupa Działania Ziemia Łańcucka
164. Stowarzyszenie „Kraina Sanu” - Lokalna Grupa Działania
165. Stowarzyszenie Lasowiacka Grupa Działania
166. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dorzecze Młeczki”
167. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „LIWOCZ”
168. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Siedlisko”
169. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Brzozowska”
170. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dorzecze Wisłoka”
171. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Eurogalicja
172. Stowarzyszenie pn. Lokalna Grupa Działania Nowa Galicja
173. Białkopodlaska Lokalna Grupa Działania
174. LGD „Owocowy Szlak”
175. Lokalna Grupa Działania „Jagiellońska Przystań”
176. Lokalna Grupa Działania „Razem Ku Lepszej Przyszłości”
177. Lokalna Grupa Działania „Roztocze Tomaszowskie”
178. Lokalna Grupa Działania „Zapiecek”
179. Lokalna Grupa Działania „Zielony Pierścień”
180. Lokalna Grupa Działania „Ziemia Biłgorajska”
181. Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu”
182. Stowarzyszenie Hrubieszowskie „Lepsze Jutro” Lokalna Grupa Działania
183. Stowarzyszenie LGD „Krasnystaw PLUS”
184. Stowarzyszenie LGD na Rzecz Rozwoju Gmin Powiatu Lubelskiego „Kraina wokół Lublina”
185. Stowarzyszenie LGD Ziemi Krańcickiej
186. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Giełczwi”
187. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Wieprza i Leśnym Szlakiem”
188. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej”
189. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Leśny Krąg”
190. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Nasze Roztocze”
191. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Polesie”
192. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemi Chełmskiej”
193. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Zamojska”
194. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania PROMENADA S 12
195. LGD Natura i Kultura
196. Lokalna Grupa Działania - Przyjazne Mazowsze
197. Lokalna Grupa Działania „Północne Mazowsze”
198. Lokalna Grupa Działania „Równiny Wołomińskiej”
199. Lokalna Grupa Działania „Wspólny Trakt”
200. Lokalna Grupa Działania „Wszyscy Razem”
201. Lokalna Grupa Działania „Zapilicze”
202. Lokalna Grupa Działania „Zielone Siolo”
203. Lokalna Grupa Działania Aktywni Razem
204. Lokalna Grupa Działania Zalew Zegrzyński
205. Lokalna Grupa Działania Zielony Szlak Niziny Mazowieckiej
206. Lokalna Grupa Działania Ziemi Mińskiej
207. Lokalna Grupa Działania Ziemi Siedleckiej
208. Razem dla Radomki
209. Stowarzyszenie - Lokalna Grupa Działania „Bądźmy Razem”
210. Stowarzyszenie „Dziedzictwo i Rozwój”
211. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania - Tygiel Doliny Bugu”
212. Stowarzyszenie „Między Wisłą a Kampinosem”
213. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania - Forum Powiatu Garwolińskiego
214. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kurpsie Razem”
215. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienska”
216. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Razem dla Rozwoju”
217. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo”
218. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Zaścianek Mazowsza”
219. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Zielone Sąsiedztwo”
220. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Chełmońskiego”
221. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Nadarzyn-Raszyn-Michałowice
222. Stowarzyszenie Perły Mazowsza Lokalna Grupa Działania
223. Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy - Lokalna Grupa Działania
224. Zielone Mosty Narwi
225. Lokalna Grupa Działania - Fundusz Biebrzański
226. Lokalna Grupa Działania - Puszcza Knyszyńska
227. Lokalna Grupa Działania „Puszcza Białowieska”
228. Lokalna Grupa Działania Biebrzański Dar Natury
229. Stowarzyszenie „Sąsiedzi”
230. Stowarzyszenie „Suwalsko-Sejneńska” Lokalna Grupa Działania
231. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania - Kanał Augustowski”
232. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Brama na Podlasie”
233. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Mlekiem Płynąca”
234. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Szlak Tatarski
235. Stowarzyszenie N.A.R.E.W. - Narwiańska Akcja Rozwoju Ekonomicznego Wsi
236. Lokalna Grupa Działania „Barczą”
237. Lokalna Grupa Działania „Mazurskie Morze”
238. Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”
239. Lokalna Grupa Działania „Warmiński Zakątek”
240. Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Południowa Warmia”
241. Lokalna Grupa Działania Ziemia Lubawska
242. Stowarzyszenie Kraina Drwęcy i Pasłęki
243. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Brama Mazurskiej Krainy”
244. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO”
245. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Wielkie Jeziora Mazurskie”
246. Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania
247. Lokalna Grupa Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”
248. Lokalna Grupa Działania „Razem dla Powiatu Radziejowskiego”
249. Lokalna Grupa Działania „Trzy Doliny”
250. Lokalna Grupa Działania „Vistula - Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję”
251. Lokalna Grupa Działania „Zakole Dolnej Wisły”
252. Lokalna Grupa Działania Miasto Włodawek
253. Lokalna Grupa Działania Pałuki - Wspólna Sprawa
254. Lokalna Grupa Działania Ziemia Gotyku
255. Partnerstwo „Lokalna Grupa Działania Bory Tucholskie”
256. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Pojezierze Brodnickie”
257. Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”
258. Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”
259. Stowarzyszenie Bydgoska Lokalna Grupa Działania „Dwie Rzeki”
260. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dla Miasta Torunia
261. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Drwęcy”
262. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Grudziądzki Spichlerz”
263. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Podgórze Toruńskie”
264. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Chełmno
265. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Czarnozem na Soli
266. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecze Zgłowiązki
267. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Południe
268. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ
269. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Inowrocław
270. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Miasta Brodnicy
271. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego
272. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Wąbrzeska
273. Stowarzyszenie Nasza Krajna
274. Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia”
275. Lokalna Grupa Działania „Kaszubska Droga”
276. Lokalna Grupa Działania „Trzy Krajobrazy”
277. Lokalna Grupa Działania „Wstęga Kociewia”
278. Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Dorzecze Stupi
279. Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej
280. Powiślańska Lokalna Grupa Działania
281. Słowińska Grupa Rybacka
282. Stowarzyszenie „Bursztynowy Pasaż”
283. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Dolnego Powiśla”
284. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecze Łęby
285. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Sandry Brdy
286. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Stolem
287. Stowarzyszenie Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka
288. Stowarzyszenie Turystyczne Kaszuby
289. Żuławska Lokalna Grupa Działania
290. Centrum Inicjatyw Wiejskich
291. Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów wiejskich
292. Lokalna Grupa Działania - „Powiatu Świdwińskiego”
293. Lokalna Grupa Działania „GRYFLANDIA”
294. Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo W Rozwoju”
295. Stowarzyszenie „Lider Pojezierza”
296. Stowarzyszenie „WIR” - Wiejska Inicjatywa Rozwoju
297. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Drawy z Liderem Waleckim”
298. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania POJEZIERZE RAZEM
299. Stowarzyszenie Lokalnej Grupy Działania „Siła w Grupie”
300. Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego
301. Stowarzyszenie Środkowopomorska Grupa Działania

V. TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI

Działania

1. Transfer wiedzy i działalność informacyjna – **poddziałania:**
 - Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności.
 - Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych.
2. Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw – **poddziałania:**
 - Wsparcie korzystania z usług doradczych.
 - Wsparcie dla szkolenia doradców.
3. Współpraca.

Transfer wiedzy i działalność informacyjna

Poddziałania: Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności.

Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych.

Zakres:

Działania szkoleniowe ukierunkowane na rozwój wiedzy i umiejętności zawodowych rolników, właścicieli lasów, w zakresie związanym z prowadzeniem działalności rolniczej lub leśnictwem.

Demonstracje, tj. praktyczne sesje szkoleniowe, służące upowszechnianiu innowacyjnych rozwiązań i dobrych praktyk w zakresie produkcji rolnej lub leśnej lub przetwórstwa rolno-spożywczego.

Kto może otrzymać wsparcie:

Podmiot, który:

- prowadzi działalność szkoleniową,
- posiada odpowiednie doświadczenie w organizacji działań transferu wiedzy dla rolników lub właścicieli lasów,
- dysponuje odpowiednią kadrami dydaktyczną,
- dysponuje odpowiednią osobą posiadającą doświadczenie w kierowaniu projektem szkoleniowym,
- posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele określone w operacji przez okres trwania operacji,
- zapewni odpowiednią bazę dydaktyczno-lokalową do prowadzenia demonstracji.

Wybór beneficjenta następuje w trybie przepisów Prawa Zamówień Publicznych.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Poziom pomocy finansowej nie może stanowić więcej niż wysokość wynagrodzenia zgodnego z umową zawartą z beneficjentem wybranym w drodze przepisów o zamówieniach publicznych.

Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw.

Poddziałanie: Wsparcie korzystania z usług doradczych.

Zakres:

- opracowanie i realizacja 2-letnich programów doradczych dla rolników,
- opracowanie i realizacja rocznych programów doradczych dla właścicieli lasów.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Poziom pomocy finansowej nie może stanowić więcej niż wysokość wynagrodzenia zgodnego z umową zawartą z beneficjentem, wybranym w drodze przepisów o zamówieniach publicznych, a wynagrodzenie beneficjenta jest zgodne z umową z nim zawartą, przy wskazaniu, że stawka:

- za opracowanie i realizację 2-letniego programu doradczego dla rolnika/grupy rolników nie może być większa niż równowartość 1500 euro,
- za opracowanie i realizację programu doradczego dla właściciela lasu/grupy właścicieli lasów nie może być większa niż równowartość 500 euro.

Rolnik lub właściciel lasu może skorzystać z programu doradczego maksymalnie dwa razy w okresie realizacji PROW 2014–2020.

Kto może otrzymać wsparcie:

Podmiot, który:

- prowadzi działalność doradczą,
- dysponuje odpowiednią liczbą doradców umożliwiającą realizację usług doradczych objętych operacją, przy czym doradcy ci są wpisani na listę doradców prowadzoną przez dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego,
- posiada odpowiednie warunki techniczne, pozwalające na wykonywanie zadań związanych ze świadczeniem usług doradczych objętych operacją,

- posiada odpowiednie doświadczenie w świadczeniu usług doradczych,
- zapewni, że w tym samym czasie gospodarstwo nie będzie objęte więcej niż jednym programem doradczym.

Wybór beneficjenta następuje w trybie przepisów Prawa Zamówień Publicznych.

Poddziałanie: Wsparcie dla szkolenia doradców.

Zakres: organizacja i przeprowadzenie szkoleń/studiów podyplomowych dla osób zajmujących się zawodowo doradzaniem rolnikom lub właścicielom lasów.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Poziom pomocy finansowej nie może stanowić więcej niż wysokość wynagrodzenia zgodnego z umową zawartą z beneficjentem, wybranym w drodze przepisów o zamówieniach publicznych, a wynagrodzenie beneficjenta jest zgodne z umową z nim zawartą, przy wskazaniu, że poziom pomocy finansowej nie może stanowić więcej niż równowartość 200 000 euro za trzy lata szkolenia doradców dla jednego podmiotu doradczego w okresie realizacji Programu.

Kto może otrzymać wsparcie:

Podmiot, który:

- prowadzi działalność szkoleniową,
- dysponuje kadrą dydaktyczną posiadającą odpowiednie kwalifikacje, w liczbie umożliwiającej przeprowadzenie szkoleń objętych operacją,
- posiada odpowiednie doświadczenie w organizacji szkoleń dla doradców,
- dysponuje odpowiednią bazą dydaktyczno-lokalową do prowadzenia szkoleń.

Wybór beneficjenta następuje w trybie przepisów Prawa Zamówień Publicznych.

Współpraca

Poddziałanie: Wsparcie tworzenia i działania grup operacyjnych EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (Współpraca w ramach grup EPI). Pomoc w ramach tego działania dotyczy wyłącznie projektów, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji.

Wsparciem objęte zostaną grupy EPI utworzone w celu opracowania i wdrożenia rezultatów konkretnej operacji.

Zakres:

Grupa Operacyjna może realizować operacje służące:

- opracowaniu i wdrożeniu nowego lub znacznie udoskonalonego produktu, objętego załącznikiem 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub
- opracowaniu i wdrożeniu nowych lub znacznie udoskonalonych technologii, lub metod organizacji, lub marketingu dotyczących produkcji, przetwarzania albo wprowadzania do obrotu produktów objętych załącznikiem 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Możliwe jest także realizowanie operacji z zakresu tworzenia lub rozwoju krótkich łańcuchów dostaw lub rynków lokalnych, dotyczących produkcji, przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów objętych załącznikiem I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (KŁŻ) – w tym przypad-

ku dodatkowym wymogiem jest uczestnictwo w grupie operacyjnej co najmniej 10 rolników.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- 100% kosztów ogólnych (np. uzyskanie opinii o innowacyjności, sprawowanie nadzoru inwestorskiego i autorskiego, przygotowanie dokumentacji technicznej operacji),
- 90% kosztów badań (np. zakup materiałów i sprzętu laboratoryjnego niebędących środkami trwałymi, zakup materiałów oraz podzespołów, wynagrodzenia osób bezpośrednio wykonujących badania w ramach operacji),
- 50% kosztów „inwestycyjnych” (np. budowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją obiektów lub infrastruktury, zakup lub instalacja: nowych maszyn lub urządzeń, nowej aparatury naukowo-badawczej lub innych nowych urządzeń służących do wykonywania badań),
- koszty ogólne mogą stanowić nie więcej niż 20% pozostałych kosztów kwalifikowalnych operacji oraz kosztów bieżących, i nie więcej niż 500 000 zł,
- koszty bieżące mogą stanowić nie więcej niż 20% kosztów „inwestycyjnych” i badań, wypłacane są w formie ryczałtu.
- koszty „inwestycyjne”, koszty badań i koszty bieżące nie mogą przekroczyć 5 mln zł na jedną operację.

Kto może otrzymać wsparcie:

Grupy operacyjne na rzecz innowacji (EPI).

VI. SYSTEMY JAKOŚCI PRODUKTÓW ROLNYCH I ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości.

Wsparcie ma formę refundacji kosztów kwalifikowalnych - do 2 tys. euro rocznie na gospodarstwo rolne przez maksymalny okres 5 lat, od przystąpienia do systemu jakości - za uczestnictwo w systemach jakości.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Zwrot do 100 % kosztów poniesionych przez rolnika w związku z:

- kontrolą gospodarstwa, w tym badań i analiz, związaną z uczestnictwem w systemie jakości i uzyskaniem certyfikatu zgodności prowadzonej produkcji ze standardami danego systemu jakości,
- opłaconą składką na rzecz grupy producentów, działającej w ramach jednej ze ściśle określonych form organizacyjnych oraz
- zakupem specjalistycznych publikacji, związanych z prowadzeniem produkcji w zakresie danego systemu jakości.

Kto może otrzymać wsparcie:

Rolnik aktywny zawodowo.

Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Do 70% kosztów kwalifikowalnych, poniesionych z tytułu przeprowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących wysokojakościowych produktów rolnych lub środków spożywczych, wytwarzanych w ramach unijnych i krajowych systemów jakości.

Kto może otrzymać wsparcie:

Grupa producentów utworzona przez co najmniej dwóch producentów, wytwarzających produkty rolne lub środki spożywcze w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości.

Wsparcie może dotyczyć produkcji w ramach następujących systemów jakości żywności:

1. Systemy UE:

- rejestr gwarantowanych tradycyjnych specjalności, rejestr chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych, o których mowa w roz-

porządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 343 z 14.12.2012, str. 1), rolnictwa ekologicznego, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającym rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz. Urz. UE L 189 z 20.07.2007, str. 1, z późn. zm.).

- system „Quality Meat Program – uznany na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 października 2008 r.,
- system „Pork Quality System” – uznany na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 grudnia 2009 r.,
- system „Quality Assurance for Food Products” – „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka, indyka i młodej polskiej gęsi owsianej” uznany na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2011 r.,
- system „Quality Assurance for Food Products” – „Kulinarne mięso wieprzowe”, uznany na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 grudnia 2009 r.,
- system „Quality Assurance for Food Products” – „Wędliny”, uznany na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2012 r.

2. Systemy krajowe:

- integrowana produkcja roślin w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2018 r. poz. 1310, 1616 i 1629),
- system „Jakość Tradycja” – uznany na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 czerwca 2007 r.,

VII. OCHRONA EKOSYSTEMÓW I EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI NATURALNYMI

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne:

Poddziałanie 1 – Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych.

Poddziałanie 2 – Wsparcie ochrony i zrównoważonego użytkowania oraz rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie.

Rolnictwo ekologiczne:

Poddziałanie 1 – Płatności w okresie konwersji na rolnictwo ekologiczne.

Poddziałanie 2 – Płatności w celu utrzymania rolnictwa ekologicznego.

Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW):

Poddziałanie 1 – Płatności dla obszarów górskich (ONW typ górski).

Poddziałanie 2 – Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi (ONW, typ z ograniczeniami naturalnymi).

Poddziałanie 3 – Płatności dla obszarów specyficznych (ONW, typ specyficzny).

Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów:

Poddziałanie 1 – Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych.

Poddziałanie 2 – Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.

Istotą Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego jest promowanie praktyk przyczyniających się do zrównoważonego gospodarowania gruntami (w celu ochrony gleb, wód i klimatu), ochrony cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków ptaków, różnorodności krajobrazu oraz ochrony zagrożonych zasobów genetycznych roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Beneficjent dobrowolnie podejmuje 5-letnie zobowiązanie do stosowania praktyk sprzyjających ochronie środowiska. Zakres tych praktyk jest różny dla poszczególnych pakietów i wariantów.

Poddziałanie 1 – Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych:

Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

Pakiet ten może być realizowany w gospodarstwie o powierzchni co najmniej 3 ha użytków rolnych i muszą nim zostać objęte wszystkie użytki rolne tego gospodarstwa. Podstawowe wymogi w tym pakiecie dotyczą stosowania zrównoważonego nawożenia, prawidłowego płodozmianu i zróżnicowania prowadzonych w danym roku upraw.

Stawka płatności: 486 zł/ha.

Pakiet 2. Ochrona gleb i wód

W ramach tego pakietu stosowane są praktyki agrotechniczne polegające na stosowaniu m.in. międzyplonu ozimego, międzyplonu ścierniskowego lub pasów ochronnych użytków zielonych w poprzek stoku na gruntach ornych położonych na obszarach erodowanych o nachyleniu powyżej 20%.

Stawki płatności: 650 zł/ha – dotyczy międzyplonów, 450 zł/ha – dotyczy pasów ochronnych na stokach o nachyleniu powyżej 20%.

Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

Pakiet polega na wspieraniu uprawy tradycyjnych odmian drzew owocowych: jabłoni, gruszy, czereśni, wiśni i śliw. W ramach zobowiązania beneficjent musi m.in. utrzymywać sad, w którym jest co najmniej 12 starych drzew z czterech różnych odmian lub gatunków.

Stawka płatności: 1 964 zł/ha.

Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 i Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Pakiet polega na ekstensywnym użytkowaniu głównie trwałych użytków zielonych, stanowiących cenne siedliska przyrodnicze położone zarówno na obszarach Natura 2000, jak i poza nimi. Do głównych wymogów należy koszenie w opóźnionym terminie, pozostawianie powierzchni niewykoszonych, prowadzenie ekstensywnego wypasu oraz ograniczenie lub zakaz nawożenia.

Stawki płatności: od 600 zł/ha do 1300 zł/ha w zależności od typu siedliska przyrodniczego lub siedliska określonych gatunków ptaków.

Poddziałanie 2 – Wsparcie ochrony i zrównoważonego użytkowania oraz rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie:

Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

Wsparcie w ramach tego pakietu jest przyznawane beneficjentom, którzy uprawiają rośliny

zagrożone erozją genetyczną, do których należą m.in. pszenica płaskurka i samopsza, żyto krzyca, pasternak zwyczajny.

Stawki płatności: 750 zł/ha – w przypadku uprawy, 1000 zł/ha – w przypadku wytwarzania nasion/materiału siewnego.

Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

Pakiet wspiera hodowlę zwierząt ras zachowawczych, które są objęte programem ochrony zasobów genetycznych danej rasy prowadzonym przez Instytut Zootechniki.

Stawki płatności: bydło – 1600 zł/szt., konie – 1700 i 1900 zł/szt. w zależności od rasy, owce – 360 zł/szt., świnie – 1140 zł/szt., kozy – 580 zł/szt.

Degresywność:

W ramach pakietów 1., 2., 4.¹, 5. i 6. płatność jest przyznawana w wysokości:

100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha,

75% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha,

60% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 100 ha.

Kto może otrzymać wsparcie:

Rolnik, grupa rolników, grupa rolników i innych zarządców gruntów oraz w przypadku Pakietu 4. i 5. dodatkowo inni zarządcy gruntów.

Rolnictwo ekologiczne

Celem działania Rolnictwo ekologiczne jest wspieranie dobrowolnych zobowiązań rolników, którzy podejmują się utrzymać lub przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego określone w przepisach o rolnictwie ekologicznym.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Płatności ekologiczne są przyznawane co-rocennie przez okres 5-letniego zobowiązania beneficjentom, którzy dobrowolnie podej-

¹ W przypadku realizacji Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 w granicach Parków Narodowych nie stosuje się progów degrasywności.

mują zobowiązanie ekologiczne w zakresie danego pakietu/wariantu.

Wsparcie przyznawane jest w ramach dwóch poddziałań, na które składają się niżej wymienione pakiety.

Poddziałanie 1 – Płatności w okresie konwersji na rolnictwo ekologiczne:

- Pakiet 1. Uprawy rolnicze w okresie konwersji.
- Pakiet 2. Uprawy warzywne w okresie konwersji.
- Pakiet 3. Uprawy zielarskie w okresie konwersji.
- Pakiet 4. Uprawy sadownicze w okresie konwersji.
- Pakiet 5. Uprawy paszowe na gruntach ornych w okresie konwersji.
- Pakiet 6. Trwałe użytki zielone w okresie konwersji.

Poddziałanie 2 – Płatności w celu utrzymania rolnictwa ekologicznego:

- Pakiet 7. Uprawy rolnicze po okresie konwersji.
- Pakiet 8. Uprawy warzywne po okresie konwersji;
- Pakiet 9. Uprawy zielarskie po okresie konwersji;
- Pakiet 10. Uprawy sadownicze po okresie konwersji;
- Pakiet 11. Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji;
- Pakiet 12. Trwałe użytki zielone po okresie konwersji.

Stawki płatności w okresie konwersji (przestawiania na rolnictwo ekologiczne):

Pakiet 1. – 1137 zł/ha, Pakiet 2. – 1 557 zł/ha, Pakiet 3. – 1325 zł/ha, Pakiet 4. – 1 882 zł/ha (podstawowe uprawy sadownicze oraz uprawy jagodowe) oraz 790 zł/ha (ekstensywne uprawy sadownicze), Pakiet 5. – 926 zł/ha oraz Pakiet 6. – 535 zł/ha.

Stawki płatności za utrzymanie rolnictwa ekologicznego:

Pakiet 7. – 932 zł/ha, Pakiet 8. – 1310 zł/ha, Pakiet 9. – 1 325 zł/ha, Pakiet 10. – 1501 zł/ha (podstawowe uprawy sadownicze oraz uprawy jagodowe) i 660 zł/ha (ekstensywne uprawy sadownicze), Pakiet 11. – 658 zł/ha, Pakiet 12. – 535 zł/ha.

Degresywność:

W ramach ww. pakietów płatność jest przyznawana w wysokości:

- 100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha;
- 75% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 60% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 100 ha.

Kto może otrzymać wsparcie:

Rolnik oraz grupa rolników.

Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW).

Zakres:

Celem płatności ONW jest ułatwienie rolnikom kontynuowania rolniczego użytkowania ziemi, a także umożliwienie zachowania walorów krajobrazowych obszarów wiejskich oraz utrzymanie i promowanie zrównoważonych systemów działalności rolniczej na tych terenach.

Są to płatności ryczałtowe, jednoroczne, do hektara gruntów rolnych dostępne dla wszystkich gospodarstw zlokalizowanych w Polsce na wyznaczonych obszarach ONW. Zgodnie z nową delimitacją od 2019 roku będzie można wyróżnić następujące typy obszarów:

- ONW typ górski,
- ONW typ z ograniczeniami naturalnymi: strefa I oraz strefa II,
- ONW typ specyficzny: strefa I oraz strefa II.

W celu realizacji założeń Planu dla wsi obejmujących m.in. wdrożenie oddzielnej polityki dla obszarów górskich wprowadzono dodatkowe płatności ONW. Mają one na celu promowanie wypasu na obszarach górskich i podgórskich. Tym samym, dzięki nowej formie wsparcia już od 2019 r. gospodarstwa ze zwierzętami trawożnymi (0,5 DJP/1ha) otrzymają zwiększone płatności.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Roczna płatność otrzymywana przez beneficjentów stanowi iloczyn stawki ustalonej dla danego typu ONW oraz liczby hektarów zgłoszonych we wniosku z uwzględnieniem degresywności, w wysokości:

- ONW typ górski:
 - 450 zł/ha/rok,
 - 750 zł/ha/rok – dotyczy gospodarstw z obsadą zwierząt trawożnych na poziomie co najmniej 0,5 DJP/ha UR (obsada liczona na UR w całym gospodarstwie);
- ONW typ z ograniczeniami naturalnymi:
 - strefa I – 179 zł/ha/rok,
 - strefa II – 264 zł/ha/rok;
- ONW typ specyficzny:
 - strefa I – 179 zł/ha/rok,
 - strefa II – 264 zł/ha/rok,
 - strefa II – 550 zł/ha/rok – dotyczy gospodarstw z obsadą zwierząt trawożnych na poziomie co najmniej 0,5 DJP/ha UR (obsada liczona na UR w całym gospodarstwie).

Degresywność:

Płatność jest przyznawana w wysokości:

- 100% płatności – za powierzchnię do 25 ha;
- 50% płatności – za powierzchnię od 25,01 do 50 ha;
- 25 % płatności – za powierzchnię od 50,01 do 75 ha.

Kto może otrzymać wsparcie:

Rolnik.

Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów.

Poddziałanie 1 – Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych.

Poddziałanie 2 – Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska.

Poddziałanie 1: Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych.

Zakres:

Celem poddziałania jest zwiększanie obszarów leśnych poprzez zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach rolnych oraz innych niż rolne.

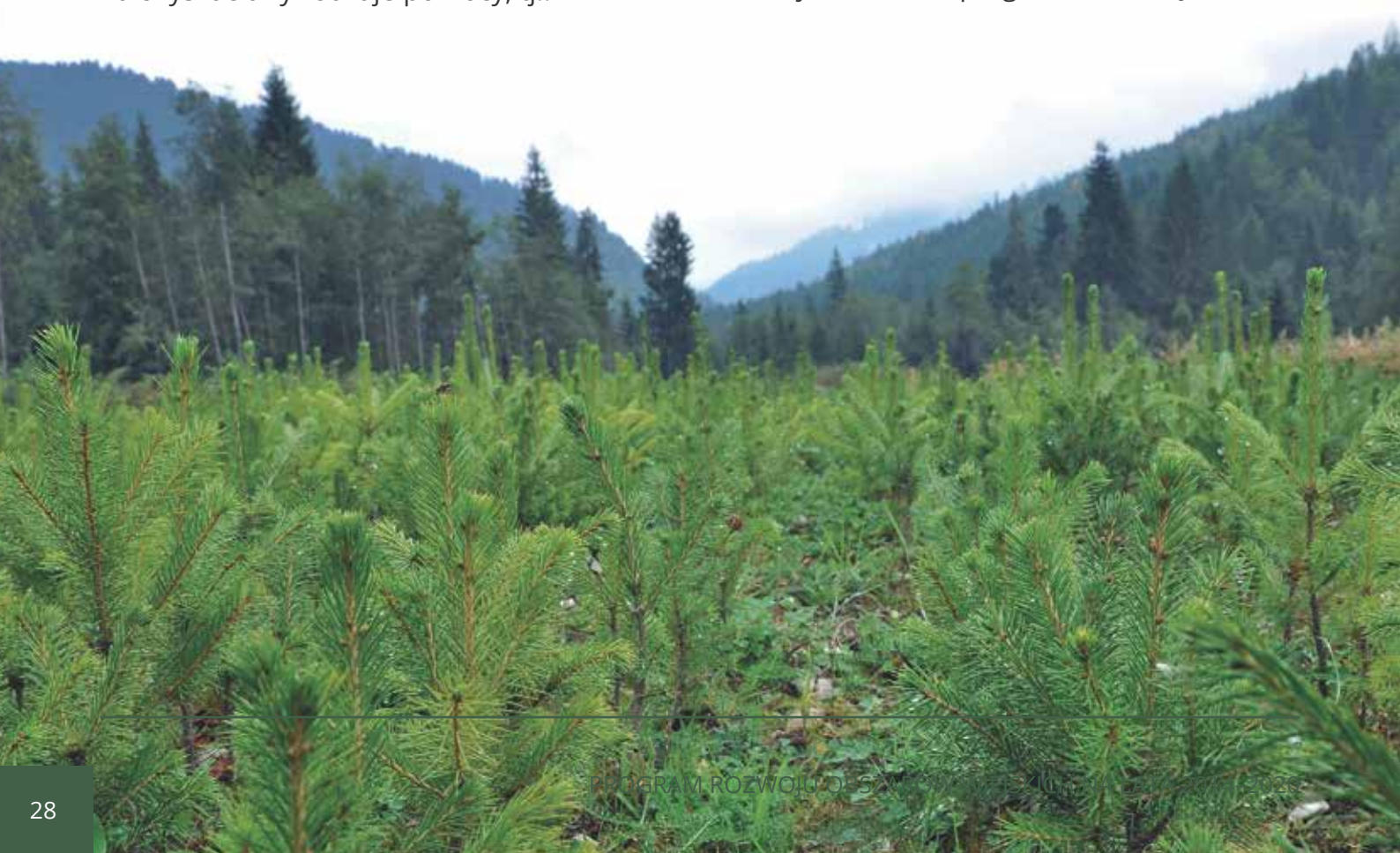
Przyczynia się ono do sekwestracji dwutlenku węgla oraz utrzymania i wzmocnienia ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez łączenie rozdrobnionych kompleksów leśnych. Płatności na zalesienie można uzyskać do gruntów niskich klas bonitacji lub wyłączonych z produkcji rolnej, co stanowi alternatywę dla sposobu ich zagospodarowania.

Jakie można otrzymać wsparcie:

W ramach poddziałania zalesieniowego można uzyskać trzy rodzaje pomocy, tj.:

- **wsparcie na zalesienie** – jednorazowa płatność za wykonanie zalesienia w wysokości od 8307 zł/ha do 12 707 zł/ha – w zależności od składu gatunkowego wykonanego zalesienia, nachylenia terenu, charakterystyki zalesionych gruntów (grunty erozyjne) oraz rodzaju materiału sadzeniowego. Dodatkowo przysługuje płatność na ewentualne ogrodzenie w wysokości 8,82 zł/mb lub na zabezpieczenie 3 palikami sadzonek w wysokości 1132 zł/ha,
- **premia pielęgnacyjna** – płatność wypłacana przez 5 lat na utrzymanie i pielęgnowanie uprawy, w wysokości od 794 zł/ha/rok do 1628 zł/ha/rok w zależności od nachylenia terenu, charakterystyki zalesionych gruntów (grunty erozyjne) oraz wykorzystania sukcesji naturalnej. Dodatkowo przysługuje płatność na ewentualną ochronę sadzonek przed zwierzyną, poprzez stosowanie repelentów (płatność w wysokości 424 zł/ha),
- **premia zalesieniowa** – płatność wypłacana przez 12 lat na pokrycie utraconych dochodów z działalności rolniczej – 1215 zł/ha/rok.

Pomoc w ramach tego poddziałania udzielana jest do powierzchni nie większej niż 20 ha w całym okresie programowania. Jednocze-

śnie powierzchnia, do której udzielane jest wsparcie powinna wynosić co najmniej 0,1 ha, przy szerokości większej niż 20 m. przy czym wymogu, który dotyczy szerokości gruntu, nie stosuje się, jeżeli grunty te graniczą z lasem lub obszarem zalesionym.

W ramach poddziałania zalesieniowego dla gruntów, do których rolnik ubiega się o pomoc sporządzany jest nieodpłatnie plan zalesienia przez Nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Pomoc przyznawana jest również w oparciu o kryteria wyboru operacji, które mają zapewnić, iż premiowane będą zalesienia wpływające na osiągnięcie celów w zakresie zapobiegania erozji, wzmacniania ekologicznej stabilności obszarów leśnych oraz tworzenia korytarzy ekologicznych w ramach Sieci Natura 2000.

Kto może otrzymać wsparcie:

- rolnik – właściciel lub współwłaściciel gruntów przeznaczonych do zalesienia,
- jednostki samorządu terytorialnego – tylko w zakresie wsparcia na zalesienie.

Poddziałanie 2: Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska.

Zakres:

Poddziałanie ma na celu realizację inwestycji przyczyniających się do przekształcenia niekorzystnej struktury drzewostanów na drzewostan zbliżony do naturalnego lub półnaturalnego.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Pomoc stanowi jednorazową, zryczałtowaną płatność z tytułu poniesionych kosztów realizacji poszczególnych rodzajów inwestycji, tj.:

- **Przebudowę składu gatunkowego** drzewostanu przez:
 - **wprowadzenie II piętra w drzewostanie**, w wysokości od 8137 zł/ha do 9249 zł/ha w zależności od nachylenia terenu;
 - **dolesianie luk** powstałych w wyniku procesu chorobowego, których po-

wierzchnia nie przekracza 50% powierzchni tego drzewostanu, wraz z zabezpieczeniem pniaków po wyciętych drzewach, w wysokości od 12 538 zł/ha do 14 213 zł/ha w zależności od nachylenia terenu;

- **Zróżnicowanie struktury drzewostanu** przez wprowadzenie podszytu, w wysokości od 4610 zł/ha do 5210 zł/ha – w zależności od nachylenia terenu;
- **Zakładanie remiz** podnoszących stabilność ekologiczną lasu w liczbie 1 szt./10 ha lasu – 848 zł/remizę;
- **Czyszczenia późne** – cięcia pielęgnacyjne zwiększające odporność ekosystemu leśnego, w wysokości od 764 zł/ha do 917 zł/ha – w zależności od nachylenia terenu.

Pomoc w ramach tego poddziałania udzielana jest do lasów prywatnych w średnim wieku drzewostanu: 11–60 lat o powierzchni nie większej niż 20 ha na jednego beneficjenta w całym okresie programowania. Jednocześnie, minimalna powierzchnia gruntu objętego pomocą wynosi co najmniej 0,1 ha. Do pomocy kwalifikują się lasy, dla których opracowany został Uproszczony Plan Urządzenia Lasu, lub dla których zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasu.

Niezbędnym dokumentem w procesie ubiegania się o pomoc jest plan inwestycji zwiększających odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska, sporządzany nieodpłatnie przez pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Pomoc w ramach poddziałania przyznawana jest na podstawie wniosku o przyznanie pomocy, który poddawany jest ocenie zgodnie z kryteriami wyboru operacji, które premiuje inwestycje wpływające na jak najlepsze osiągnięcie celów w zakresie wzmacniania ekologicznej stabilności obszarów leśnych.

Kto może otrzymać wsparcie:

Właściciele lasów prywatnych.

VIII. DOBROSTAN ZWIERZĄT

Poniżej przedstawiono propozycję zmiany PROW 2014–2020, która została zgłoszona do Komisji Europejskiej w lipcu 2019 r. Planuje się wdrażanie tego działania od roku 2020.

Działanie Dobrostan zwierząt.

Celem działania jest zachęcenie rolników do promowania podwyższonych (ponad obowiązujące standardy) warunków utrzymania zwierząt.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Rolnikom będzie udzielane wsparcie za realizację zobowiązań w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie minimalne normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa.

Zobowiązanie w ramach działania Dobrostan zwierząt podejmowane jest na okres roku, z możliwością uczestnictwa w działaniu w kolejnych latach.

Wsparcie w ramach tego działania obejmie:

Pakiet 1. Dobrostan świń:

- wariant 1.1. Dobrostan loch – zwiększona powierzchnia w budynkach. Płatność będzie przyznawana rolnikowi, który zapewni w budynku inwentarskim powierzchnię przypadającą na jedną

lochę zwiększoną o co najmniej 20% w stosunku do minimalnej powierzchni, wymaganej na podstawie obowiązujących standardów w tym zakresie – stawka płatności 301 zł/szt. rocznie.

- wariant 1.2. Dobrostan tuczników – zwiększona powierzchnia w budynkach. Płatność będzie przyznawana rolnikowi, który zapewni w budynku inwentarskim powierzchnię przypadającą na jednego tuczniaka zwiększoną o co najmniej 20%, w stosunku do minimalnej powierzchni, wymaganej na podstawie obowiązujących standardów w tym zakresie – stawka płatności 24 zł/szt. rocznie.
- wariant 1.3. Dobrostan loch – dostęp do wybiegu (dodatkowa opcja dla rolników realizujących wariant 1.1.) – stawka płatności 612 zł/szt. rocznie.
- wariant 1.4. Dobrostan tuczników – dostęp do wybiegu (dodatkowa opcja dla rolników realizujących wariant 1.2.) – stawka płatności 33 zł/szt. rocznie.

Pakiet 2. Dobrostan krów:

- wariant 2.1. Dobrostan krów mlecznych – wypas. Płatność będzie przyznawana rolnikowi, który będzie wypasał krowy mleczne przez minimum 120 dni w okresie wegetacyjnym – stawka płatności 185 zł/szt. rocznie.

- wariant 2.2. Dobrostan krów mlecznych utrzymywanych grupowo – zwiększona powierzchnia w budynkach. Płatność będzie przyznawana rolnikowi, który zapewni w budynku inwentarskim powierzchnię przypadającą na jedną krowę mleczną utrzymywaną grupowo, zwiększoną o co najmniej 20% w stosunku do minimalnej powierzchni wymaganej na podstawie obowiązujących standardów w tym zakresie – stawka płatności 595 zł/szt. rocznie.
- wariant 2.3. Dobrostan krów mamek. Płatność będzie przyznawana rolnikowi, który

zapewni poza okresem wypasu – dostęp do środowiska zewnętrznego krowom mamkom, cielętom, jałówkom i opasom do 300 kg na powierzchni zwiększonej o co najmniej 20% w stosunku do minimalnej powierzchni, wymaganej na podstawie obowiązujących przepisów dotyczących utrzymania bydła w systemie otwartym – stawka płatności 329 zł/szt. rocznie.

Kto może otrzymać wsparcie:
Rolnik.

IX. PLAN FINANSOWY DLA PROW 2014–2020

Działanie/poddziałanie/typ operacji	Budżet ogółem
Premie dla młodych rolników	717 978 630
Restrukturyzacja małych gospodarstw	745 527 034
Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa	5 996 857
Modernizacja gospodarstw rolnych	2 499 997 963
Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000	118 937 106
Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych	90 338 894
Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych	184 970 926
Tworzenie grup i organizacji producentów w sektorze rolnym i leśnym	215 268 848
Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej	289 359 101
Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych	231 997 643
Przetwórstwo i marketing produktów rolnych	823 052 019
Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich	1 311 689 498
Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów	63 248 582
Wsparcie na rozwój lokalny kierowany przez społeczność w ramach LEADER	786 980 355
Scalanie gruntów	284 699 018
Transfer wiedzy i działalność informacyjna	57 999 757
Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i zastępstw	75 000 519
Współpraca w ramach grup EPI	87 998 186
Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych	33 003 300
Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	1 366 679 125
Rolnictwo ekologiczne	699 942 890
Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami	1 983 293 170
Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych	270 989 060
Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska	30 000 000
Pomoc techniczna	323 277 848
Renty strukturalne-zobowiązania	263 985 099
Dobrostan zwierząt	50 000 000
RAZEM PROW 2014–2020	13 612 211 428

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa

Informacja tel.: +48 222 500 118

www.gov.pl/web/rolnictwo